

שנה יט'

ויזרע יצחק

פרשת "כי תבא"	יוצא לאור ע"י מדרשת	זמני השבת	י"ם	ת"א	חיפה
הפטרה: "קומי אורי"	"ויזרע יצחק"	כניסה	18:32	18:49	18:43
טז' אלול תשפ"ו	ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	יציאה	19:45	19:47	19:47
		ר"ת	20:24	20:22	21:24

הג'גים לפרשת השבוע

"השקיפה מבעון קדשך" (דברים כו' טו)

שואל רבינו בחיי מדוע מזכיר הכתוב "מעון קדשך" ולא אמר "מכון קדשך" כמו שאמר שלמה בתפילתו ואתה תשמע השמים מכון שבתך" (מלכים א' ח')?
ומתוך שכיין שמדובר כאן בודי המעשרות שהאדם מודה ושמח על שזכה להשלים את חובתו בהפרשת תרומותיו ומעשרותיו, ושמחה זו היא במעונו כלומר באותו רקיע ששמו מעון, על כן הזכיר מעון קדשך.
ומה שהזכיר הכתוב לשון "השקיפה", שזהו לשון שמופיע רק בפורענות, הוא להורות כמה גדול שכר המצות כשהיא בשמחה שהיא מהפכת מדת הדין למדת רחמים. וכן דרשו חז"ל "אמר ר' חנינא בר פפא בוא וראה כמה גדול כחן של מתנות עניים, שכל השקיפה שבתורה לרעה וכאן לברכה".

"ולשמר כל מצותיו" (דברים כו' יז)

לכאורה, שואל ה"אור החיים" הקדוש, הלוא הפסוק מדבר על מעלת ישראל אצל הקב"ה והכבוד שהוא מכבד אותם כמו שכתוב בתחילת הפסוק "וה' האמירך היום", אם כך מדוע מזכיר הכתוב "ולשמר כל מצותיו" שמראה על הכבוד שבו מכבדים ישראל את הקב"ה ומתאים יותר לפסוק שמתחיל במילים "את ה' האמרת"?
ומתוך ה"אור החיים" הקדוש שזהו כבוד ותפארת לעם ישראל שזכו שהקב"ה רומם אותם וציוה אותם לקיים את המצוות, דבר שלא עשה לדורות קודמים. אמנם הקב"ה נתן מצות גם לאדם, לנח ולאבות, אך היו אלו מצוות בודדות, ואילו לישראל נתן הקב"ה לשמור את כל מצותיו.

"אלה יעמדו לברך את העם" (דברים כו' יב)

מעיר ה"כלי יקר" שלאחר הכתוב "אלה יעמדו לברך את העם" לא פורטו הברכות ואילו אחר הכתוב "ואלה יעמדו על הקללה" נאמרו כל האוררים באופן מפורש, והטעם הוא שעיקר הברכה הוא לעולם הבא הנסתר ובעולם הזה אוכלים רק את מפירות שכר המצווה, כדי שיוכלו לקיים את המצוות, לכן הסתיר הכתוב את הברכות. רמז נוסף יש כאן ש"ברצות ה' דרכי איש" אז יהפוך לו את הקללה לברכה שאפילו האוררים יתהפכו לברכות כדרך שאמרו חז"ל "תזרע ולא תחצד" (מ"ק ט). עוד רמז יש כאן שהברכה היא בכלל האוררים כלומר מאחר שהקללה היתה הגורם שמיראתה באו לידי "סור מרע ועשה טוב" אם כך מפאת הקלות נמשכו הברכות.

"יקימך ה' לו לעם קדוש כאשר נשבע לך" (דברים כו' טז)

הרמב"ן אומר שכוונת הכתוב "שבועה" היא כנראה לברית אשר עמם בהר סיני על כל הדברים האלו, כי שם נאמר "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות יט' ו).
או אולי הכוונה לברית שכרת ה' עם אברהם שבה נאמר "להיות לך לא-להים ולזרעך אחריו" (בראשית י"ז ז). כפי שנאמר בהמשך "למען הקים אותך היום לו לעם והוא יהיה לך לא-להים כאשר דבר לך וכאשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב" (דברים כט' יב).

נר ה' נשמת אדם העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ו

אליס (עליזה) מורלי בת לאה ז"ל נלב"ע כב' שבט תשפ"ו

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע י"א ניסן תשס"ז

נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג

נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

"והיה כי תבא" (דברים כו א)

מבאר ה"נעם אלימלך" שיש שתי מדרגות של צדיקים: יש צדיק שעובד את ה' "מיראה" במשך כל ימות החול ובהגיע שבת קודש ניתוסף עליו קדושה יתירה מכך שהוא עובד את ה' "מאהבה", כי שבת היא בחינת אהבה ומביאה את הצדיק למדרגת אהבה. ויש צדיק שגם בימי החול הוא עובד את ה' "מאהבה" והצדיק הזה נקרא בשם שבת כמובא בזוהר הקדוש (ח"ג כט א) "תלמיד חכם נקרא שבת", כי שבת היא בחינת אהבה. והצדיק הזה תמיד בבחינת הזאת לכן הוא נקרא שבת. וזה מה שאמרו חז"ל: "כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים" (שבת קיח), כלומר הצדיק שהוא תמיד בבחינת אהבה והוא כמתענג עם השבת שמתענגים זה עם זה, כי הוא תמיד בבחינת אהבה כמו השבת. "נותנים לו נחלה בלי מצרים", כלומר נחל ה' הוא הנחל העליון אשר משם מושך הצדיק את השפע לישראל. ומה שאמר הכתוב: "כי תבא" בלשון יחיד, דהיינו כשיהיו כל ישראל באחדות "אשר ה' אלהיך", שבכללות ישראל יש את שתי הבחינות הנזכרות לעיל "אהבה" ו"יראה", ה' הוא "אהבה" וא-להים הוא "דין" הוא "יראה", כשתהיו כולם באחדות "נותן לך נחלה וירשתה", אז יהיה נחל ה' בידך להמשיך השפעות קדושה וברכה לכל ישראל.

"וַיִּצְעֲקֵךָ אֵל ה' א-לֵהי אֲבוֹתֵינוּ ויִשְׁמָעֵךָ ה' אֵת קוֹלֵנוּ" (דברים כו ז)

לא נאמר "וישמע את תפילתנו", אלא "וישמע ה' את קולנו", אומר ה"החפץ חיים" שדבר זה בא ללמדנו שצריכים לצעוק בקול בעת צרה, ועל ידי זה עונה ה' תיכף, ואף כי לפעמים עונה ה' במשך איזה ימים, ואפילו לכמה שנים, כמובא במדרש שיש תפילה שנענית לכמה שנים, אבל הצעקה בקול רם מועילה. ועיקר התפילה הוא לבקש על הכלל כולו, ולבקש זאת אחרי קיום המצווה, כמו שאנו אומרים תפילות "הרחמן" אחרי שקיימנו מצוות ברכת המזון.

"וה' האמירך היום" (דברים כו יז)

אומר ה"ספורנו" שכוונת הכתוב: "וה' האמירך היום" היא במה שהוא נכנס עמך בברית ובוזה הוא נותן לך מעלה ביחס לשאר האומות כדי "להיות לו לעם סגולה" ובכך ישיג דרכיכם את מה שחפץ להשיג מהמין האנושי, "ולשמור כל מצותיו", מעלה נוספת נתן לך במה שבחר בך לשמור כל מצותיו שבזכותם תמצא חן בעיניו.

"ברוך אתה ב"באך" (דברים כז ו)

"שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם" (רש"י)

רבינו החיד"א מביא ב"פני דוד" את קושיית הרא"ם שלפי פירוש רש"י לא ברור מה הכוונה בקללה "ארור אתה בבואך"? בשלמא את הקללה "ארור אתה בצאתך" ניתן לפרש בצאתו מן העולם, אך "ארור אתה בבאך" לא ניתן לפרש בביאתו אל העולם שהרי עדיין לא חטא.

ומתוך לפי המובא בגמרא: "ההיא עוברה דארחא, אתו לקמיה דרבי חנינא אמר להו לחושו לה ולא אילחישא קרי עליה 'זורו רשעים מרחם' נפק מינה שבתאי אצר פירי" (יומא פב:) [אותה אשה מעוברת שהריחה ריח מאכל ביום הכיפורים, שאלו את רבי חנינה האם מותר לה לאכול? אמר להם שילחשו לה באוון שיום הכיפורים היום, לחשו לה ולא קבלה, קרא על העובר את הפסוק 'זורו רשעים מרחם' ומההיריון הזה יצא שבתאי אצר פירי] יוצא שכבר מהרחם הוא נקרא רשע ואפשר לומר עליו "ארור אתה בבאך".

תורץ נוסף הוא על פי המובא בגמרא (נדה ל:) שמלמדים את העובר בבטן את כל התורה ולפני צאתו לאוויר העולם משביעים אותו "תהיה צדיק ואל תהי רשע", וכעת כאשר הוא מרשיע מאוד יוצא שהוא עובר על השבועה ואפשר לומר עליו "ארור אתה בבאך".

"והיית לראש ולא לזנב והיית למעלה ולא תהיה למטה" (דברים כז יג)

לכאורה התיבות "ולא לזנב", וכן תיבות "ולא תהיה למטה", מיותרות. מתוך רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ב"קדושת לוי" על פי הידוע שיש שלשה עולמות, "עולם המחשבה", "עולם הדיבור" ו"עולם המעשה", והקב"ה מחיה את כולם (נחמיה ט' ו). והעולמות מסודרים בצורה כזו שראש "עולם המעשה" הוא שווה לסוף "עולם הדיבור", וראש "עולם הדיבור" הוא שווה לסוף "עולם המחשבה", וראש "עולם המחשבה" הוא למעלה מכולם.

וזה מה שמרמז הכתוב: "'והיית לראש... והיית למעלה'", כלומר שתהיה דבוק בראש "עולם המחשבה" שאין למעלה הימנו. וכוונת הכתוב "ולא לזנב", היא שכאשר האדם דבוק בראש "עולם הדיבור" אזי הוא דבוק בסוף "עולם המחשבה", וכן כשהוא דבוק בראש "עולם המעשה" אז הוא בסוף "עולם הדיבור", אבל כשאדם דבוק בראש "עולם המחשבה" אז אין שם סוף כלל.

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם:

פורטונה בת סימונה, פרלה בת שמחה, שולה בת גורג'יה, ספיר בת זהבה, עמית בת עליזה, עוז בן דבורה רחל, שמחה בת מרצדס, רות בת שמחה, רותם בת לוס, גיא אורי בן רוגית, משה בן רבי.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

מדרשת "ויזרע יצחק" מרכז לתורה ושירה, בית כנסת "משכן שלמה" נווה גן פ"ת

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי)

"דף יומי" ימים א'-ה' אחרי ערבית

גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חננוכת בית" ו"ברית יצחק"

לימוד טעמי המקרא יום ד' 15:19-18:30

בכירור פרטים ולהשאלה: בן חמו יוסף 052-3268315, 050-6292492

לימוד סידור תפילה יום ד' 19:15-20:00